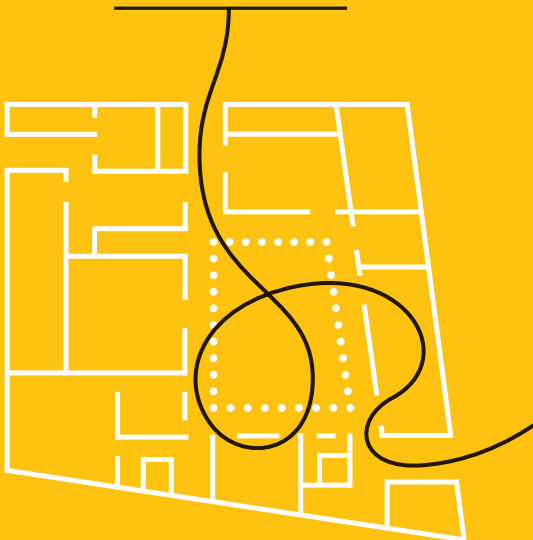
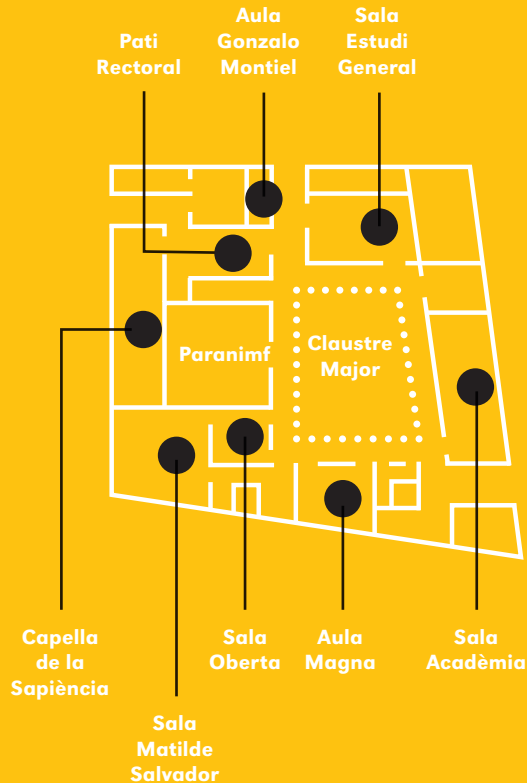

Guia d'espais
patrimonials
i culturals

del Centre Cultural La Nau

Planta baixa

Aquest edifici històric és el més antic i emblemàtic de la Universitat de València, i n'ha estat la seu principal des de la fundació a finals del segle XV fins a mitjan segle XX. ✿ El seu origen es remunta fins al 1492, quan el Consell General de la ciutat, els jurats, va acordar l'agrupació de tots els estudis superiors dispersos per la ciutat en un mateix Estudi General i va impulsar-ne l'elevació a rang universitari. Per dur-ho a terme, va adquirir una sèrie de cases i solars que s'alçaven pels voltants del carrer de la Nau i en va encarregar la remodelació a Pere Compte i Pere Bèrnia. ✿ Va ser el 1499 quan es van redactar els primers estatuts o constitucions fundacionals; poc de temps després, la butlla papal (1501) i, a continuació, el privilegi reial (1502) van establir la concessió definitiva de la categoria d'universitat. Des d'aleshores i fins ara, la història de la Universitat de València i la de la ciutat avancen, inevitablement, juntes. ✿ L'edifici del Centre Cultural La Nau va ser declarat Monument

històric artístic de caràcter nacional en virtut del Reial decret 2877/1981 (categoria de protecció que actualment es denomina Bé d'interés cultural), fet que va posar en relleu la importància patrimonial de l'immoble i la necessitat d'invertir en la seua conservació. ✱ Es va rehabilitar de manera integral el 1999 amb motiu del cinquè centenari de la Universitat, i el conjunt arquitectònic es va redefinir com un espai cultural, universitari, obert a la societat valenciana, viu i polivalent. ✱ En l'actualitat, La Nau, a més de constituir la seu institucional de la Universitat de València i del Vicerectorat de Cultura i Esport, alberga, com a centre cultural, una part important de les seues activitats culturals (exposicions, teatre, música i cinema), i és un espai de trobada i debat. ✱ La Nau és també la seu de la Biblioteca Històrica i acull les dependències de diversos serveis universitaris, entre els quals hi ha els vinculats a l'àrea de cultura i patrimoni.

Espais patrimoniais

Aquest espai va ser construït per l'arquitecte Timoteu Calvo i Ibarra entre el 1844 i el 1845, i després va ser reformat, en l'últim terç del segle XIX, per Sebastià Monleon. En la dècada dels anys quaranta del segle XX, l'arquitecte Javier Goerlich l'eixampla amb un segon pis d'ordre jònic. ✱ L'estàtua de bronze del centre del claustre representa l'humanista Joan Lluís Vives, que va estudiar en aquesta mateixa universitat. Obra molt meritòria, imatge icònica de la Universitat de València, va ser modelada per Josep Aixa i fosa en una sola peça per Vicent Ríos el 1880. Els medallons amb bustos en relleu que ocupen els murs representen personatges rellevants de la història d'aquesta

universitat, entre ells els jurats que el 1499 van redactar les primeres constitucions. Aquests retrats es van afegir el 1902 amb motiu del quart centenari de la institució. ✱ El claustre serveix a més com a espai vertebrador de l'edifici, ja que es disposen, a partir d'aquest, els accessos a les diferents parts.

El Paranímf o Teatre Acadèmic va ser construït a mitjan segle XVII i reformat per Sebastià Monleon el 1864, fins a adquirir la configuració actual. En aquest saló tenien lloc les reunions del claustre de professors i els actes més solemnes de la Universitat de València. En els segles XVII i XVIII va servir també de marc per a representacions teatrals. Hui dia continua sent un espai molt important. Hi tenen lloc l'obertura del curs acadèmic i la investidura dels doctors *honoris causa*. Les seues parets exhibeixen retrats de personatges destacats de la Universitat: el botànic Cavanilles, el matemàtic Tosca —autor del cèlebre plànol de València

del 1704—, el rector Vicente Blasco... ✨ L'any 2017 es va incorporar a aquesta sèrie el primer retrat femení dedicat a Olimpia Arozena Torres, una de les primeres professores de la institució, realitzat per Susana Roig Hervás. La sala és presidida pel quadre de la *Immaculada Concepció*, pintat per Jeroni Jacint Espinosa el 1660.

Paranímf

ESP AIS PATRIMONIALS . PLANTA BAIXA

La capella universitària va ser construïda el 1498 per l'arquitecte valencià Pere Compte, responsable també d'altres destacats edificis de la ciutat, com la Llotja. Va ser totalment renovada el 1736 per Miquel Martínez amb una variant classicista de l'estil barroc meridional. En aquest espai va tenir lloc, des de temps antics, la celebració de les molt importants *sabatines*, que eren debats públics sobre els diferents sabers universitaris. Els catedràtics hi havien d'assistir obligatòriament, i també hi podien acudir els ciutadans, que verificaven d'aquesta manera la qualitat dels estudis. L'altar major, també d'estil barroc, emmarca la taula original renaixentista de la *Mare de Déu de la Sapiència*, pintada el 1516 per Nicolau Falcó.

Aquesta obra d'indubtable valor, per la seua antiguitat i qualitat artística, és la peça més excel·lent de la institució universitària. En aquest espai destaca també la magnífica escultura de *Sant Bru abat*, obra ben executada d'Ignasi Vergara del 1750. Alguns llenços d'importants pintors valencians adornen les parets de la capella; entre ells, destaca el de *Sant Vicent Ferrer*, que presenta, en segon pla, la fundació de la Universitat de València. Així mateix, cal assenyalar el sòcol de taulells d'estil barroc que envolta el perímetre de l'església, realitzat pel ceramista Josep Gimeno el 1944. Hui dia, la capella és l'espai on es desenvolupa la programació de música de cambra de l'Aula de Música.

Capella de la Sapiència

ESPAIS PATRIMONIALS · PLANTA BAIXA

El Pati Rectoral, concebut a la manera d'un petit pati renaixentista, va ser realitzat per l'arquitecte Timoteu Calvo entre el 1840 i el 1842. L'ordre superior d'aquest pati és adornat per àngels infants que representen les quatre facultats que formaven aleshores els estudis universitaris —dret, filosofia i lletres, medicina i ciència— i quatre medallons en consonància amb els retrats de Justinià, Pere Llombard, Hipòcrates i Isaac Newton, tot això dut a terme el 1842 per Bernat Llàcer i Viana. Vora aquestes al·legories, destaquen al pati algunes làpides commemoratives, com ara la del Dr. Rafael Olóriz o la del Dr. Pastor Mompíe, d'indubtable interès artístic també.

Pati Rectoral

ESPAIS PATRIMONIALS · PLANTA BAIXA

El condicionament de la biblioteca per albergar la col·lecció bibliogràfica va suposar la millora de les condicions de l'edifici i l'inici de la unificació de les seues façanes, segons un projecte de Joaquim Martínez del final del segle XVIII. ✱ La biblioteca va anar ampliant els seus fons a partir de donacions successives. No obstant això, durant la invasió napoleònica, una bomba va impactar a l'edifici, fet que va provocar un terrible incendi i la pèrdua de part important de la col·lecció de llibres. La desaparició d'aquest tresor va motivar que altres destacats membres de la institució donaren els seus volums.

D'aquesta manera, la biblioteca va poder obrir de nou el 1837. ✱ La Sala d'Investigadors Pérez Bayer deu el seu nom a aquest il·lustre valencià, professor universitari i reconegut erudit, que el 1785 va donar a la Universitat de València tota la seua biblioteca, composta per més de 20.000 volums i uns 200 incunables.

La Sala Duc de Calàbria guarda part important de les riqueses bibliogràfiques de la institució i a més serveix com a espai expositiu, on es mostren els millors i més preuats volums. Aquest lloc deu el seu nom a Ferran d'Aragó, duc de Calàbria, que va donar la seua magnífica col·lecció de manuscrits napolitans al monestir de Sant Miquel dels Reis, la fundació del qual es devia al duc mateix i a la seua muller Germana de Foix. Després, per la llei de desamortització de Mendizábal (1836), aquests llibres van passar a formar part de la biblioteca de la Universitat. ❁

En aquest espai, també hi podem veure els globus terraqüi i celeste de Willem Blaeu i Joan Blaeu (1645-1648), obres úniques ben conservades que mereixen ser destacades dins la valuosa col·lecció artística universitària.

Sala Duc de Calàbria

ESPais PATRIMONIALS · PLANTA SUPERIOR

Aquest espai, un dels més significatius de l'edifici, està compost per diferents dependències. Ací hi ha la Sala de Juntes, on es disposa la sèrie de retrats dels rectors de la Universitat, des de la seua estatització el 1845, quan els estudis passen a dependre de l'Estat per la Llei d'instrucció pública de Pedro José Pidal, fins a l'actualitat. A més, presideix la sala una pintura excel·lent que representa el rector vitalici Vicente Blasco Garcia, obra destacada del pintor Marià Salvador Maella, efectuada el 1787. Forma part d'aquestes dependències l'arca de cabals de la Universitat (segle XVIII), que va servir per guardar els fons de la institució.

Dependències rectorals

ESPAIS PATRIMONIALS · PLANTA SUPERIOR

Espais culturals

Sala Acadèmia

Rep el seu nom per la ubicació en aquest espai, entre mitjan segle XVIII i mitjan XIX, de les aules de l'antiga Acadèmia de Santa Bàrbara i posterior Acadèmia de Belles Arts de Sant Carles, que hi va estar fins al 1850. Al final del segle XX s'hi trobava la Sala de Còdexs, en què s'exposaven els manuscrits principals i les peces bibliogràfiques més destacades de la biblioteca, així com algunes de les col·leccions i dels béns patrimonials més importants de la institució. També es va utilitzar com a sala d'exposicions i, més tard, com a sala de referències i consultes bibliogràfiques. En l'actualitat, des del 2012, és un dels espais expositius més rellevants de l'edifici. ✱ Els arcs successius que recorren la sala es degueren utilitzar com a element de separació de les antigues classes. ✱ Sota el pis de la Sala Acadèmia, i des de la seua entrada pel carrer de la Universitat, hi ha les restes de l'antiga muralla islàmica de la ciutat.

Sala Estudi General

La Sala Estudi General es denomina així pel nom que va rebre la Universitat en la seua fundació, en unificar-se ací les cases d'estudis superiors de la ciutat; aquesta circumstància explica la denominació oficial actual de la institució universitària: Universitat de València-Estudi General. ✱ Les excavacions arqueològiques dutes a terme a l'edifici el 1997 van deixar al descobert les restes del cèlebre Bany de na Palaua. Aquest lloc el va comprar l'Ajuntament el 1573, i després el seu terreny es va annexionar a la construcció universitària. ✱ Antigament, aquest espai el van ocupar aules per a la docència, les més pròximes a l'entrada pel carrer de la Nau, que havia estat l'accés principal fins que el 1606 es va construir la portalada d'entrada que dona al carrer de la Universitat. Aquesta sala és concebuda, des de la rehabilitació de l'edifici del 1999, com un dels espais expositius principals.

Sala Martínez Guerricabeitia

Aquest lloc va formar part dels espais cedits a l'Acadèmia de Belles Arts que, en vista de la seua progressió i del seu auge, es van ampliar a la primera planta de l'edifici, a la façana que dona al carrer de Salvà, al final del segle XVIII. Una vegada traslladada l'Acadèmia al Convent del Carme, aquesta secció de l'Estudi General es va utilitzar com a Facultat de Ciències. En aquest espai va construir Sebastià Monleon, el 1877, l'importantíssim Gabinet d'Història Natural, que va desaparèixer per complet després d'un devastador incendi el 1932. Tota la part concernent a l'estudi de la ciència, amb aquest Museu d'Història Natural (el més important d'aleshores) i els laboratoris i l'observatori astronòmic, va sucumbir a les flames, encara que van aconseguir salvar-se part dels seus fons, que es conserven en l'actual museu del campus de Burjassot. Amb aquest succés es va inaugurar el rectorat de Joan Peset, home determinant en la història de la institució, vinculat amb l'ideari republicà, que va propiciar un canvi significatiu

en la vida acadèmica i en les infraestructures de la Universitat. ✳ Actualment hi tenen lloc les exposicions periòdiques de la col·lecció d'art contemporani Martínez Guerricabeitia. Aquest important llegat forma part imprescindible dels béns artístics de la Universitat de València des del 1999.

Aula Magna

Aquest espai també va formar part de les aules cedides a l'Acadèmia de Belles Arts, que va ocupar la cantonada que dona als carrers de la Universitat i de Salvà, fins que el 1850 va ser traslladada al Convent del Carme. En aquesta elegant sala funcional destaca el cassetonat de fusta. Ací se celebra en l'actualitat un ampli ventall d'activitats culturals (debats, conferències, presentacions de llibres, congressos, etc.).

Sala Oberta

La Sala Oberta es va incorporar a l'edifici en la rehabilitació del 1999 com a vestíbul i accés a la Sala Matilde Salvador, concebuda com un espai obert, al qual apuntaven la resta de les plantes d'aquest cantó de l'edifici. En l'actualitat s'utilitza com a sala d'exposicions temporals.

Sala de Teatre Matilde Salvador

La Sala Matilde Salvador naix després de la reforma integral de l'edifici del 1999, com a espai escènic propi de la Universitat de València. La sala rep el nom de la molt prestigiosa compositora i musicòloga valenciana Matilde Salvador, que va rebre la medalla de la Universitat de València l'any 2001. ✳ Aquesta sala teatral rep anualment un nombre molt elevat d'espectadors, i és reconeguda per la seua excel·lent programació i trajectòria.

Aula Gonzalo Montiel

Aquesta sala va formar part de l'antiga biblioteca de la Facultat de Dret. Conserva restes de pintures ornamentals de mitjan segle XIX i part de lleixes i volades de la primera meitat del segle XX. ✳ Gonzalo Montiel, persona destacada de la institució, va ser director de Gestió Cultural de La Nau del juliol del 2011 al desembre del 2015.

Sala Thesaurus

Aquesta sala ocupa un espai que va ser part del Museu d'Història Natural, així com de les estances pertanyents a la Biblioteca Històrica, com encara evidencien l'escala de caragol i la volada de lleixes de fusta. En l'actualitat, després de ser concebuda en la rehabilitació del 1999 com a sala d'exposicions i funcionar com a tal fins al 2012, serveix com a sala d'estudi oberta al públic.

Sala de Seminaris

Es tracta de dues sales contínues, situades a la tercera planta de l'edifici, que es poden connectar per formar-ne una de sola de més capacitat. Concebudes en la rehabilitació del 1999 i destinades a la impartició de cursos i seminaris, permeten mantenir el caràcter docent original de l'edifici.

Col·leccions
de la Universitat
de València

Col·leccions historicoartístiques

L'edifici de La Nau alberga, doncs, importants col·leccions historicoartístiques, com les ja esmentades galeries de retrats del Paranimf i de la Sala de Juntes, a més d'un bon conjunt de pintures i escultures antigues i modernes, objectes d'orfebreria, elements patrimonials vinculats a la institució (maces de cerimonial, arca de cabals...), medalles, objectes arqueològics, mobles i fotografies artístiques. També alberga les col·leccions de numismàtica, glíptica, cartells de guerra, gravats, còdexs, incunables i cartografia allotjades a la Biblioteca Històrica, així com la col·lecció de fotografia històrica composta per plaques de llanterna, retrats de mig format i orles acadèmiques. Es custodia i es conserva també a La Nau la magnífica col·lecció d'art contemporani Martínez Guericabeitia.

El camafeu de Giuseppe Corte. Manuel Boix, 2012

Mare de Déu de la Sapiència. Nicolau Falcó, 1516

Vicente Blasco. Mariano Salvador Maella, 1787

Olimpia Arozena. Susana Roig, 2017
Joan Lluís Vives. Josep Aixa, Vicente Ríos, 1880

Altres col·leccions

Les col·leccions següents també formen part del conjunt patrimonial de la Universitat de València i són testimoniats de la seua trajectòria històrica, docent i investigadora:

- Museu d'Història Natural
C/ Dr. Moliner, 50
46100 Burjassot - València
www.uv.es/museuhn
- Historicomèdiques
Institut d'Història de la Medicina
i de la Ciència López Piñero
Palau de Cerveró
Plaça Cisneros, 4
46003 València
hicido.uv.es/Expo_medicina
- Jardí Botànic
C/ Quart, 80
46008 València
www.jardibotanic.org
- Col·lecció Museogràfica de Tecnologies
de la Informació i la Comunicació (TIC)
C/ Dr. Moliner, 50
46100 Burjassot - València
www.uv.es/colmusinf
- Col·lecció Museogràfica de l'Observatori
Astronòmic
Edifici Instituts d'investigació. Parc Científic
C/ Catedràtic José Beltrán, 2
46980 Paterna - València
observatori.uv.es

www.uv.es/cultura

La Nau en 3D
www.uv.es/lanau3d

Planta superior

**Centre Cultural La Nau
de la Universitat de València**

Carrer Universitat, 2
46003 València
T. (34) 963 864 377
F. (34) 963 864 620
www.uv.es/cultura
cultura@uv.es

VNIVERSITAT
DE VALÈNCIA
500+20 ANYS